

پروسی شانوویی دەسەلاتداری له عیراق

نەم وتارە کە بو هەموو عیراقە بە عەقلەکی زور زور نزم، سادە و نەزانی سەرۆک وەزیر، سکریتیری حیزبی، پەرلەمانتار، مەلای سیاسی و دینی، سەرۆک کۆمار، وەزیر و گوزیر، پارێزگار،... هتد، و "مەکرو" هاتوتە نووسین.

دەسەلاتداری چییە؟ دەسەلاتداری چوونە لە عیراق؟ چ جور دەسەلاتەک بە هیزە لە هەموو عیراقدا؟ هۆکارەکانی هاوبەشی دەسەلات لە هەولێر، بەغدا، بەسەر، کەرکوک، فەلوجە، رەمادی، سلیمانی، کەربەلا، حللە، نامیدی، دیالە، نەجەف، مووسل، دەهۆک، رانیە، سەماوە، هەلەبجە، ناسریە، بەعقوبە، زاخو، ناكرئ، فاو،... هتد، چیئە؟ نەكتەری دەولی خارجی حەز نەكتە چی جور دەسەلاتداریەك هەبیت لە عیراق؟ گەورەترین هیزی کە لە عیراقدا هەیه ناوی چییە؟ بینین و بوچوونی نەم وتارنە؟ چەند پرسیار و خالی گرنگ بو عیراق و نەنجامی نەم وتارە.

نەم کونسیتە، کونسیتەکی زور: **Complexe à géométrie variable**. لە نەم وتارە دا باسی دەسەلاتداری جورا جور وەك: دینی، پەرورەدە، **coercitive, morale, compétence, patriarcale, charismaque**, دیموکراسی، سایكۆلۆژی و عەسكەری،... هتد، ناکەین.

کونسیتە دەسەلاتداری چییە؟ نەم کونسیتە زور نیزیك و تیکەلی کونسیتە هیزە. بە کورتی کونسیتە دەسەلاتداری:

C'est le pouvoir d'agir sur une personne, une société, un Etat,...etc, et implique les notions de commander, d'obéissance, de légitimité,...etc. La nature et la forme de celles-ci varient dans le temps et dans l'espace.

بەلام شیوازی دەسەلاتداری کە لە شار و گوندەکانی عیراق دا هەبوویە و هەیه نیستا چوونە؟ هوشیار بارزانی گوت "لێکۆڵینەو هەیهکی زور ورد لە سەر میژووی دەسەلاتداری و پروسی بەریوەبردن و بەریوەبەرایەتی لە عیراقدا چەند خالی گرنگ پێشان دەدات وەك: **بە شیوەیهکی "مەکرو" و dans le fond** پروسی بەریوەبردن و بەریوەبەرایەتی لە هەموو عیراقدا پروسیەكە کە ناجوولیت و سابته بەلام

دەسەلاتداری عیراق شیوازی جیاوازی بەریوەبەرایەتی و حکومرانی بینووە وەك رژیمی: تانیفی، میلیشیا، نایدیۆلۆجیاپەکی تاییبەت پاشایەتی، دیکتاتور، بنەمالە، حیزبی، کودەتا، خیلایەتی،... هتد. - نیستا، نەجولانەو و سابته بونی کاریگەری بەریوەبەرایەتی و حکومرانی لە عیراقدا لە ناو بانک، بازار، زانکو، شار، گوند، نەكتەری تاکە کەس، سیستەمی نابوری، پۆلیس، پێشمەرگە، عەسکەر، سروشت، کۆمەلگا و لە ناو هەموو فەزای گشتی دا هوار دەکەت. - گەلی عیراق پێویستە باش ناگادار بیت کە پروسی حکومرانی و بەریوەبەرایەتی لە عیراقدا، پروسیەکی زور دواکوتووە، نەزان، نزم بەلام لە هەمان کاتدا پروسیەکی زور شارەزا و زانایە بو سین نامانجی بنەرەتی و سەرەکی لە زەمان دا: پاراستنی بەرژووەندی شەخسی بەرپرسیەکانی مەركەزی حیزبی، بەرژووەندی نەكتەری دەولی خارجی و بەردەوام بوونی کۆیلە کردنی نەكتەری تاکەکەس، کۆمەلگا بە شیوەیهکی عام. - حکومرانی و بەریوەبەرایەتی لە هەموو عیراقدا بە شیوەیهکی "مەکرو" ناوەکی تاییبەتی هەیه:

دەسەلاتداری میلیشیا و "شانوویی" لە ناو هەموو فەزای گشتی دا = هەر دەسەلاتداریەك لە عیراقدا بە تاییبەتمەندیەکانی تاییبەتی خۆی بێن یاسای، ناستەکی زور نزم، دزی، گەندەلی و کۆیلایەتیزمی جیاواز بە هیز و بلاو کردوتەو. - دەسەلاتداری لە عیراقدا بێگومان و ۱۰۰% لە ژیر کۆنترۆلی خۆپرسیتەکی بە سنوور، نەزائین، ویزدانەکی بچووک و تەسکی شەخسی، سیاسی، نابوری، دبلۆماسی، دینی، سایكۆلۆژی و نەكتەری دەولی خارجی... هتد، دایە. -... هتد."

هوشیار بارزانی گوت "بە پێی رستەکانی سەرەو، هەموو کەس لە عیراقدا زور پێویست و گرنگە پرسیارەکانی ژیرەو لە خۆتان بەکەن: تا چەندیتەر نەكتەری تاکە کەس، قوتابی، شار، گوند، جەماوەر، پۆلیس، پێشمەرگە، عەسکەر و کۆمەلگا خزمەتی کۆیلایەتیزمی خۆتان دەکەن؟ تا چەندیتەر جەماوەر، نەكتەری تاکە کەس، قوتابی، ماموستا، حاکم، شار، گوند، پۆلیس، پێشمەرگە، عەسکەر و کۆمەلگا لە خزمەتی دزی، گەندەلی و نەكتەری دەولی خارجی نەبن؟ تا چەندیتەر جەماوەر و کۆمەلگا، خۆی نەكتە بە قوربانی چەند بەرپرسی مەركەزی حیزبی دز، گەندەل کە تیکدان، تالانکردن و کۆیلە کردنی کۆمەلگا و فەزای گشتی نامانجی بنەرەتییانە؟ تا چەندیتەر قوتابی، ماموستا، هیزەکانی نەمنی، گەل، کۆمەلگا و عیراق گالته و یاری بە خۆتان نەکەن و بە نیو نەکەن؟ نایا جەماوەر، گەل و هەموو عیراق نەزائیت کە لە چوارچێوەی نەم پروسی بەریوەبەرایەتی و حکومرانی لە سەرانسەری عیراقدا هیچ سوودی نییە تەنها: کۆیلە کردنی زور زانا و شارەزای گەلی عیراق و پاراستنی بەرژووەندی بەرپرسیەکانی مەركەزی حیزبی و نەكتەری دەولی خارجییە؟ لە کاتدا کە هەموو گوند، شار و فەزای گشتی بە شیوەیهکی مەکرو و بچوک لە ژیر کۆنترۆلی بەرژووەندی شەخسی چەند بەرپرسی مەركەزی حیزبی دانە، نایا پەرلەمان، پەرلەمانتار، هەلیژاردن، کونگرە، کۆبوونەو، کابینە تازە، حکومەتی عیراق،... هتد، مانایەکی هەیه: یاری و گالته کردنەکی زور زانا و شارەزا بە گەل، جەماوەر و عیراق. نایا جەماوەر، گەل، کۆمەلگا و هەموو عیراق ناگادارە کە هەر گوند و شارەك لە ژیر دەستی دوو سین بەرپرسی مەركەزی حیزبی دایە کە بە دلی خۆیان خەریکی تالانکردن و کۆیلە کردنی کۆمەلگا، شار، گوند و تیکدانی فەزای گشتینە لە سەرانسەری عیراقدا. بە ملیۆنە دینار و دۆلاریان دزیو، و بە هیچ شیوەیهک تیر نابن. نایا جەماوەر، گەل و هەموو کۆمەلگا ناگادارە کە نەرز لە ژیر بینەکانی بەرپرسی مەركەزی حیزبی زور بە هیز لەرزبوو و دەلەرزیت؟"

چەند خالی گرنگ کە هەموو عیراق زور پێویستە ناگادار بیت، هوشیار بارزانی گوت " - بەردەوام بونی بارودوخی زور نالوزی سیاسی، نابوری، کۆمەلگایەتی، بێکاری و هەژاری، **Une administration étatique tribale, sectaire et le sous-développement général**، سایكۆلۆژی و نەبوونی پاراستن و بۆشایی نەمنی جورا جور لە عیراقدا پێشان دەدات بە شیوەیهکی ۱۰۰% کە هەموو عیراق لە ژیر کۆنترۆلی میلیشیا جیاواز دایە وەك: دینی، خیلایەتی، تانیفی، سیاسی... هتد. - پروسی هەلیژاردنی جیاواز لە عیراقدا (پەرلەمان و پەرلەمانتار، سەرۆکوەزیر، سکریتیری حیزبی، سەرۆک کۆمار، وەزیر و گوزیر، پارێزگار،... هتد)، نە تەنها هیچ گرنگی نییە بو بەرپرسیەکانی مەركەزی حیزبی بەلام لە هەمان کات دا پروسیەکی شانوویی (لە ألیف تا یا)، کە بە شیوەیهکی "مەکرو" شەرعیەتەکی داخلی و خارجی بە خۆیان نەدەن. - شیوازی بە کار هینانی دەسەلاتداری لە ناو هەموو گوند و شارەکانی عیراقدا پێشان دەدات کە: عەقلیەت، کردار و رەفتاری دەسەلاتداری بە شیوەیهکی ۱۰۰% کردار، رەفتار و عەقلیەتی میلیشیا جیاوازه. و هەر لە بەر نەووش یاسا، چاکسازی، گورانکاری و بەرژووەندی فەزای گشتی لە ژیر نەم دەسەلاتەدا خەوون و خەیاڵە. دەسەلاتداری لە سەرانسەری عیراقدا = نەبوونی ئیقولوسیونیزمەکی یوزەتیف، ناستەکی زور نزم و نەزان، گالته و یاری کردنی زور زور زانا و شارەزا بە گەل، جەماوەر، گوند، شار و گەندەلی بێ سنوور = عەدەت کردنی بازار، زانکو، شار، گوند، نەكتەری تاکە کەس، سیستەمی نابوری، پۆلیس، پێشمەرگە، حاکم، عەسکەر، قوتابی، ماموستا، هیزەکانی نەمنی، میدیا، کۆمەلگا و فەزای گشتی = پاراستنی بەرژووەندی بەرپرسیەکانی مەركەزی حیزبی و بەرژووەندی نەكتەری دەولی خارجی = کۆیلە کردنی بەردەوامی کۆمەلگا، گەل، جەماوەر و فەزای گشتی... هتد."

پروسی دەسەلاتداری لە عیراقدا چوونە؟ پروسیەکی زور شانوویی، میکانیکی (لە ألیف تا یا)، و لە هەمان کاتدا زور تاییبەتە؟ بو شانوویی و میکانیکیە؟ - چونکە لە ژیر کۆنترۆلی بەرژووەندی بەرپرسیەکانی مەركەزی حیزبی (کە زور نەزان و خاوەنی ناستەکی زور نزم)، و نەكتەری

دهولی خارجی دانه و بویان گرنگ نییه بارودوخ و بهرزهوهندی فهزای گشتی و کۆمه‌نگا. هیچ شتهک له عیراقدانرخ و به‌های خۆی نییه و ههموو شتهک بووته به گالته، یاری کردن، دزی و گنده‌لی بێ سنوو. به‌یڕسه‌کانی مەركەزی حیزبی و حکوومی: له سه‌رکۆه‌زیره‌ک بو سه‌رکۆه‌زیره‌کیت، له سه‌رکۆ کۆماره‌ک بو سه‌رکۆ کۆماره‌کیت، له سه‌رکۆه‌کیت،... هتد = ههمان ره‌فتار، کردار، بێنین، بوچون، فکر، هیزر، نیش و کار کردنی یه‌له‌مانتاره‌کیت، له فولان وه‌زیر و گوزیر بو وه‌زیر و گوزیره‌کیت،... هتد = ههمان ره‌فتار، کردار، بێنین، بوچون، فکر، هیزر، نیش و کار کردنی تیکدانی فهزای گشتی، تالانکردن و کۆیله کردنی کۆمه‌نگایه به شیوه‌کانی جیاواز = میلیشیای تایبه‌تی سیاسی. به‌لام بو تایبه‌ته؟ چونکه به به‌رده‌وامی له خزمه‌تی سیستهمی میلیشیا (به‌یڕسه‌کانی مەركەزی حیزبی)، دانه. یڕوسه‌یه‌که که به شیوه‌یه‌کی نۆتوماتیک داخلی حاله‌ته‌کی تایبه‌تی سایکۆلوژی شخسی، چه‌ماوه‌ری و مادێ دهبن و داده‌بیرین له واقعی کۆمه‌نگا.

Dans ce cas-là l'apparence (structurelle, fonctionnelle,...) devient capitale = espace esthétique et le processus théâtral = Autorité en Irak. Un déconfinement profond de votre cerveau est plus que jamais nécessaire.

له نهم چوارچیه‌دا نه‌کتەری تاکه‌کەس، کۆمه‌نگا و ههموو عیراق ته‌نها کۆیله و له حاله‌تی تایبه‌تی کۆیالیه‌تیزم دایه. به‌کورتی و به‌عه‌قله‌کی زور ساده، هوشیار بارزانی گوت "هۆکاره‌کانی هاو‌یه‌شی ده‌سه‌لات له رانیه، سه‌ماوه، هه‌له‌بجه، ناسریه، به‌عه‌قوبه، هه‌ولیر، به‌غدا، به‌سه‌ره، که‌رکوک، فه‌لوجه، ره‌مادی، سلیمانی، دیاله، فو، نه‌جه‌ف، مووسل، که‌ربه‌لا، حلله، نامیدی، ده‌وک، زاخو، ناگر،... هتد: سابیت بوونی عه‌قلیه‌تی حکومرانی و به‌یڕیه‌یه‌یه‌یه له عیراق، که به شیوه‌یه‌کی ۱۰۰% عه‌قلیه‌تی میلیشیای جیاواز، تیکدانی فهزای گشتی، گنده‌لی و نه‌زانینی بێ سنوو و کۆیله کردنی کۆمه‌نگایه به ناوه‌کانی جیاواز وه‌ک: حیزبایه‌تی، دینی، خیالیه‌تی، تانیفی، سیاسی، میدیای، سایکۆلوژی... هتد." پاژۆ بێ شه‌خسیه‌ت، نه‌زان پاژۆ.

ههموو عیراق پنیویسته باش ناگادار بیت و بێ چه‌پ و راست هوشیار بارزانی گوت "بێگومان ده‌سه‌لاتی که زور به هیزه له عیراقدان، هیز ی نه‌کتەری تاکه‌کەس، کۆمه‌نگا و چه‌ماوه‌ره له ناو ههموو گوند و شاره‌کانی عیراقدان. به لام نهم هیزه عاده‌ت کردوو به نهم بارودوخ زور نالوز و به‌رده‌وام بوونی له زهماندا. نه‌کتەری تاکه‌کەس، کۆمه‌نگا، حاکم، شار، گوند، پۆلیس، پێشمه‌رگه، عه‌سکه‌ر، قوتابی، ماموستا، هیزه‌کانی نهمی، گوند و شار فکر و هیزر ده‌کەت که ناتوانیت هیچ گورانکاریه‌ک به‌کەت و بێ هیزه = هه‌له‌یه‌کی شه‌خسی، سایکۆلوژی، چه‌ماوه‌ری، ناینده و ستراتیجی... هتد، زور زور گه‌وره‌یه. بو نه‌وه‌ی که نهم هیزه خۆی له کۆیله، کۆیالیه‌تی جیاوازی جوراجور، و

Manipulation، زرگار کەت و به راستی به‌رزهوهندی فهزای گشتی، کۆمه‌نگا و نه‌کتەری تاکه‌کەس یاسا بیت، کۆمه‌نگا، حاکم، شار، گوند، پۆلیس، پێشمه‌رگه، عه‌سکه‌ر، قوتابی، ماموستا، هیزه‌کانی نهمی، گوند و شار: وه‌ره = خارجی سیستهمی حیزبی،

خارجی خۆیهره‌ستی، خارجی ناسته‌کی زور نزم و نه‌زانی به‌یڕسه‌کانی مەركەزی حیزبی و خارجی ویزدانی "۳"د"یه." شه‌ریک، فولان کەس زور به کورتی، بێ لیکۆلینه‌وه‌یه‌کی ورد و به‌عه‌قله‌کی زور ساده: له ریگای به‌یڕسه‌کانی مەركەزی حیزبی نیستا عیراق له ژه‌یر کۆنترۆلی هه‌کتەری ده‌ولی خارجی دایه. نهم کۆنترۆل کردنه به شیوه‌کان و %دی جیاوازه له لای نهم هه‌کتەریه. نه‌کتەری ده‌ولی خارجی حەز نه‌کەت که نهم شیوه‌ی ده‌سه‌لاتداری له ههموو عیراقدان به‌رده‌وام بیت چونکه به‌رزهوهندی خۆیان ده‌پاریزن. و نه‌وه‌ش به هیچ جوره‌ک له به‌رزهوهندی گهل، چه‌ماوه‌ر و کۆمه‌نگای عیراقدان نییه. نهم گورانکاریه‌ پنیویسته ببیت به نمونه بو ههموو خۆره‌لاتی ناوه‌راست. بێنین و بوچوونی نهم وتارانه = به هیچ جوره‌ک دژی نه‌کتەری ده‌ولی ناوچه‌که و غه‌یری ناوچه‌که نییه، به‌عکسه‌وه له به‌رزهوهندی نه‌وانیش دایه نه‌گەر حالی بێن. بێنین و بوچوونه‌کی زور زور دور له سه‌ر حکومرانی و به‌یڕیه‌یه‌یه‌یه له ناو کۆمه‌نگا دا. زرگار کردنی گهل، چه‌ماوه‌ر، نه‌کتەری تاکه‌کەس، شار و گوند له کۆیله و کۆیالیه‌تیزمی جوراجوری حیزبی، سیاسی، دینی، نابوری، په‌روه‌رده،... هتد و له ناسته‌کی زور زور نزم، نزان و گورانکاری راسته‌قینه و بنه‌ره‌تی له ناو ههموو عیراقدان به شیوه‌یه‌کانی جیاواز وه‌ک: نیداری، حکومرانی و به‌یڕیه‌یه‌یه‌یه، باتک، زانکو، شار، گوند، نه‌کتەری تاکه‌کەس، سیستهمی نابوری، پۆلیس، پێشمه‌رگه، عه‌سکه‌ر، سروشت، کۆمه‌نگا... هتد. و

Ne pas mettre la charrue avant les bœufs. Et l'émergence d'une nouvelle conscience individuelle et collective et de nouvelle manière de voir, d'agir, de penser, de faire et de gouverner.

له کۆتاییدا هوشیار بارزانی گوت "هیچ که‌سیک له سه‌رانسه‌ری عیراقدان بێنین که به‌توانیت عیراق له نهم بارودوخ نالوزی جیاواز زرگار کەت و

L'action de l'Etat irakien (dans son ensemble) de Nouri Maliki à Mustafa al-Kadhimi en passant par Adil Abd Al-Mahdi, Haider al-Abadi, M, Tawfik Allawi ...etc, s'inscrit dans cette logique théâtrale de l'autorité en Irak.

Or ce dernier a besoin de changement structurel profond et des savoirs, savoir-faire et savoir-être des personnes...etc, ou simplement ÊTRE.

و هه‌ر له به‌ر نه‌وه‌ش عیراق خاوه‌نی بنبیشت، خورما، کوشتن، تیکدانی فهزای گشتی، تالانکردن، جینوسایدی جیاواز و و به‌رده‌وام بوونی یڕوسه‌ی نه‌خۆش و کۆیله کردنی نه‌کتەری تاکه‌کەس، کۆمه‌نگا، حاکم، شار، گوند، پۆلیس، پێشمه‌رگه، عه‌سکه‌ر، قوتابی، ماموستا، دین، میدیاییه،... هتد.

Dépoussiérer profondément votre conscience individuelle et collective est plus que jamais nécessaire. ده‌رمانی سه‌رانسه‌ری عیراق یه‌ک ده‌رمانه = وه‌ره. بو؟ چونکه نه‌ ته‌نها خارجی زهمانه به‌لام له ههمان کاتدا به شیوه‌یه‌کی ۱۰۰% خارجی یڕوسه‌ی شانوییه‌ی ده‌سه‌لاته."

به شیوه‌یه‌کی تایبه‌ت زور گرنه‌که بلاک‌کردنه‌وه‌ی نهم وتاره له سه‌رانسه‌ری عیراقدان.